

Jan Kochanowski

wybitny poeta renesansu

Pochodzenie, życie oraz edukacja Jana Kochanowskiego

Poeta renesansowy urodził się w 1530 roku, a zmarł w roku 1584. pochodził z Sycyny, która znajduje się niedaleko Radomia. Wywodził się z rodziny średnio zamożnej szlachty. Miał wiele rodzeństwa. Już od najmłodszych lat wykazywał wielkie zainteresowanie i chęć do zdobywania nauki. Uczył się na Akademii Krakowskiej, w Padwie, czy Królewcu. Uczył się dzięki pomocy księcia Albrechta.

Jan Kochanowski zafascynowany był twórcami tego okresu renesansowego, zwłaszcza Horacym. Znał języki klasyczne - grekę i łacinę. Umiejętności te zdobywał w dużej mierze na uniwersytecie w Padwie.

Rok 1570 był dla Jana Kochanowskiego niezwykle ważny - powraca on do swojego domu, który otrzymał w spadku po rodzinie, w Czarnolesie. Zakłada rodzinę, żeni się z Dorotą Podlódowską.

Czas spędzony w Czarnolesie jest najbardziej owocnym okresem w życiu poety. Był to czas spokoju, uniesień twórczych, radości z rodzinnego życia, z obcowania i harmonicznego podejścia do przyrody.

Wszystko uległo całkowitej zmianie, kiedy nagle zmarła dwuipółletnia córeczka poety - Urszulka, na dodatek po jakimś czasie umiera druga z córek - Hanna. Pierwszej ze zmarłych córek Kochanowski poświęcił nawet cały cykl, żałobnych utworów -trenów.

Kim był Jan Kochanowski?

Jan Kochanowski uważany był za największego poetę polskiego renesansu.

Pisał w języku polskim i po łacinie.

Pochodził z miejscowości Sycyna (koło Radomia).

Czarnolas – jego miejsce na ziemi

- Osiadł w Czarnolesie, gdzie pisał swoje dzieła
- Tam stworzył wiele najważniejszych utworów m.in.. Cykl 19 utworów żałobnych napisanych po śmierci ukochanej Urszuli
- Do dziś znajduje się tam muzeum poświęcone poecie

Młodość i nauka Jana Kochanowskiego

- Studiował na Akademii Krakowskiej
- Uczył się też we Włoszech i w Królewcu
- Znał języki klasyczne - grekę i łacinę
- Był bardzo wykształcony jak na swoje czasy

Gatunki i dzieła Jana Kochanowskiego

- **Fraszki - krótkie, często zabawne wiersze.**

Kochanowski w swych fraszkach upamiętniał zarówno codzienne radości, jak i smutki człowieczego losu. Wyśmiewał głupotę i przywary, lecz również wzywał do zachwyty nad pięknem natury. Dowodził, że literacka wielkość może kryć się nawet w małych formach, byleby utwory cechowała wybitna maestria słowa.

- **Pieśni – utwory o wartościach i życiu.**

Pieśni napisane przez Kochanowskiego zebrane zostały w dwóch zbiorach: Pieśni księgi dwoje i Pieśni kilka. Autor tworzył je przez blisko dwadzieścia lat, zarówno przebywając na dworach, jak i w Czarnolesie.

- **Treny – smutne wiersze po śmierci jego córki Urszulki.**

„Treny” odbiegały całkowicie od konwencji obowiązującej wówczas w utworach żałobnych. Autor wyraził w nich ogrom swojej osobistej udręki, nie oszczędzając gorzkich prawd o niesprawiedliwości losu. Żadne pocieszenia ani słowa otuchy nie mogły złagodzić bólu, który emanował z jego wierszy.

Najśłynniejsze jego dzieła:

- Fraszki – np. *„Na zdrowie”*, Dwie fraszki *„O żywocie ludzkim”*, *„Do gór i lasów”*
- Pieśni – np. *„Pieśń IX”*, *„Pieśń świętojańska o Sobótce”*, *„Pieśń XXV – Hymn”*

- **Treny – np. *Tren VIII* – poświęcone małej Urszulce**

Treny są cyklem **dziewiętnastu utworów** poetyckich, które łączy wspólna tematyka (przeżycia ojca po śmierci dziecka, którym towarzyszą refleksje nad ludzkim losem). Cykl Trenów pokazuje także ewolucję uczuć i emocji, jakie przeżywa podmiot liryczny oraz zmiany jego postawy i światopoglądu.

- Pierwsza polska tragedia – *„Odprawa posłów greckich”*

Jan Kochanowski jako patriota pisał o Polsce:

- W pieśni XII deklarował:
„A jeśli komu droga otwarta do nieba, Tym, co służą ojczyźnie.”

Jan Kochanowski ujawnia się w swoich utworach jako patriota i obywatel myślący o dobru ojczyzny. Tworzy w świetnych dla Rzeczypospolitej czasach – a mimo to dostrzega zagrożenia, potrafi wytknąć rządzącym błędy. Najistotniejsza wydaje się przy tym jego refleksja ogólna o obywatelu, ojczyźnie i władzy – bo jest ponadczasowa, obowiązuje tak w starożytności, renesansie, jak i współcześnie.

Ciekawostki na temat Poety

- Jan Kochanowski miał dziesięcioro rodzeństwa, 4 siostry i 6 braci.
- Z żoną miał 6 córek, z których trzy zmarły w okresie urlopu. Męski potomek Kochanowskiego urodził się dopiero po jego śmierci.
- Pod wpływem śmierci swojej dwu i pół rocznej córeczki Urszuli, Kochanowski zaczął pisać Treny.
- Prace Kochanowskiego zostały napisane w języku angielskim. Polszczyzna, której dostęp różni się od danych wejściowych, jest przekazem literackim.
- 21 czerwca 1984 roku pojawił się symboliczny pogrzeb Jana Kochanowskiego, pozostałości zostały przetworzone do zbiorowej Mogiły rodzinnej w roku 1983.

Podsumowanie

Jan Kochanowski to ojciec literatury polskiej.

Pisał mądrze, pięknie i po polsku.

Jego dzieła są czytane do dziś!

Dziękuję za uwagę

Fabian Krok
KI 7A